

autem, vel nisi [ut præmittitur] tonsuram, vel a vestes ferant Clericales, etiam in præmissis eos gaudere nolumus privilegio Clericali.

TITULUS III.
DE CLERICIS b NON RESIDENTIBUS
IN ECCLESIA, VEL PRÆBENDA.
CAP. UN.

Distributiones quotidiana solum præsentibus, qui intersunt divinis, dari debent, consuetudine non obstante. Et qui aliter illas receperunt, non faciunt illas suas: & idem de distributionibus, quæ dantur pro anniversariis defunctorum. Jo. Andr. Bonifacius VIII. (c. an. 1298.)

Consuetudinem, quæ in quibusdam partibus inolevit, qua Canonici, & alii beneficiati, seu Clerici cathedralium, & aliarum collegiarum Ecclesiarum, distributiones e quotidianas (quæ alias manualia beneficia, seu vidualia nuncupantur, & tantum residentibus tribuuntur) qualitercunque in civitatibus, seu aliis locis [in quibus ipsæ consistunt Ecclesiæ] sint præsentis, licet divinis officiis non intersint, ex integro percipiunt, ac si continue in ipsis Ecclesiis in eisdem officiis deservirent, penitus improbandas: Statuimus, ut distributiones ipsæ quotidianæ in quibuscunque rebus consistant, Canonici, ac alii beneficiati, & Clerici Ecclesiarum ipsarum, qui eisdem officiis in ipsis Ecclesiis adfuerint, tribuantur juxta Ecclesiæ cujuslibet ordinationem rationabilem jam factam, seu etiam faciendam. Qui vero aliter de distributionibus ipsis quicquam receperit (exceptis illis, quos infirmitas, seu iusta, & rationabilis corporalis necessitas, aut evidens Ecclesiæ utilitas excuset) rerum sic receptorum dominium non acquirat, nec faciat eas suas: imo ad omnium restitutionem, quæ contra hujusmodi nostram constitutionem receperit, teneatur.

De distributionibus etiam pro defunctorum anniversariis largiendis idem decernimus observandum.

TITULUS IV.
DE PRÆBENDIS, ET DIGNITATIBUS.
CAP. I.

Ad præsentationem Religiosorum, etiam exemptorum, non debent in Ecclesiis ipsorum Rectores institui, nisi primo tantum eisdem assignetur, unde incumbunt onera subire possint, & congrue sustentari: nec valet contraria consuetudo. Jo. Andr.

Clemens III. e. (an. 1190. Romæ.)

Suscepti regiminis nos cura sollicitat, ut utilitatibus subditorum in iis præcipue, per quas sanimarum salutem consulitur, nunc novorum editione jurium, nunc antiquorum innovatione sollicitè providere curemus. Sane fuit olim per sedem Apostolicam provide constitutum, ut dioecesani locorum ad præsentationem Religiosorum nullum ad aliquam Ecclesiam recipiant, nisi tantum ei de proventibus ipsius Ecclesiæ coram eis fuerit assignatum, unde jura Episcopalia possint solvere, & congruam sustentationem habere. Verum (sicut nobis querela multorum frequens insinuat) Religiosi exempti de proventibus parochialium Ecclesiarum, in quibus jus obtinent patronatus, seu Rectorum præsentatio pertinet ad eosdem, tantum percipiunt annuatim, quod Rectores ipsarum Ecclesiarum non possunt de residuo commode sustentari, & Episcopa-

a Alias, & b Vid. Concil. Trident. sess. 6. de reform. cap. 1. & sess. 21. cap. 3. & sess. 24. cap. 12. c Vid. Decretum, consil. 280. ubi late de his quotidianis distributionibus. d aliter, participant. e In vetustioribus codicibus constanter legitur, Clemens IV. & alit. Per quæ.

lia jura persolvere, ac alia incumbentia eis onera supportare: propter quod sæpe contingit, quod non inveniantur personæ idoneæ, quæ hujusmodi Ecclesias velint recipere, siquæ frequenter minus idoneis conferantur, ex quo pericula imminent animarum. Nos itaque volentes super hoc salubre remedium adhibere, præsentis decreto statuimus, & mandamus constitutionem hujusmodi quoad omnes patronos a Ecclesiis, Religiosos tam exemptos, quam non exemptos, & alios inviolabiliter observari, consuetudine contraria non obstante.

CAP. II.

Beneficia vacantia in curia alius quam Papa conferre non potest: quod si fecerit, irrita est collatio. Jo. Andr. Idem.

Licet Ecclesiarum, personatum, dignitatum, aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum plenaria dispositio ad Romanum noscatur Pontificem pertinere, ita quod non solum ipsa, cum vacant, potest de jure conferre, verum etiam b jus in ipsis tribuere vacaturis: collationem tamen Ecclesiarum, personatum, dignitatum, & beneficiorum apud sedem Apostolicam vacantium, specialius cæteris antiqua consuetudo e Romanis Pontificibus reservavit. Nos itaque laudabilem reputantes hujusmodi consuetudinem, & eam auctoritate Apostolica approbantes, ac nihilominus volentes ipsam inviolabiliter observari: eadem auctoritate statuimus, ut Ecclesias, dignitates, personatus, & beneficia, quæ apud sedem ipsam deinceps vacare contineant, siquis præter Romanum Pontificem quacunquæ super hoc sit auctoritate munitus, sive jure ordinariæ potestatis ipsorum electio, provisio, seu collatio ad eum pertineat, sive literas super aliquorum provisione generales, vel etiam speciales sub quacunquæ forma d verborum receperit (nisi sit super conferendis eisdem in curia Romana vacantibus specialis, & expressa ab ipso Pontifice summo auctoritas attributa) conferre alicui, seu aliquibus non præsumat. Nos enim si secus actum, seu attentatum fuerit, decernimus irritum, & inane.

CAP. III.

Si Papa beneficia vacantia in curia non conferat intra mensem a die vacationis, illi, ad quos collatio pertinebat, poterunt illa conferre. Jo. Andr.

Gregorius X. in Concilio generali Lugdunensi.

(an. 1273.)

Statum felix recordationis Clementis Papæ prædecessoris nostri de dignitatibus, & beneficiis in curia Romana vacantibus, nequaquam per alium, quam per Romanum Pontificem conferendis, decernimus taliter moderandum, ut ii, ad quos eorundem beneficiorum, & dignitatum spectat collatio e [statuto non obstante prædicto] demum post mensem a die, quo dignitates, seu beneficia ipsa vacaverint, numerandum, ea conferre valeant. Tantummodo per se ipsos, vel (ipsis agentibus in remotis) per suos Vicarios generales in eorum dioecesibus existentes, quibus id canonice sit commissum.

CAP. IV.

In beneficiis, vel impetrationibus ad beneficia per provisionem usque ad certam summam pensio non debetur. Per Ecclesias civitatis, vel dioecesis non comprehenditur cathedralis: sed per Ecclesias

a Alios casus, quib. exempti subsunt ordinariis, vide infr. eod. cap. 2. de pæn. & rem. per gl. ibi. Phil. Font. b al. ita: verum etiam jus ad ea tribuere vacatura. c Vid. l. jus civile, ff. de justit. & jure. d Procedit, etiamsi habeatur clausula non obstante quod oporteret expressam mentionem de verbo ad verbum fieri in literis Apostolicis. Petr. de Anch. Dom. & Phil. Font. e Vid. §. fin. in authent. de fil. ante do. instrum. Font.

fas provinciæ metropolitana, & cathedrales reliquæ includuntur. Jo. Andr.

Bonifacius VIII. [an. 1298.]

Quamvis a plenissima sit alias in beneficiis interpretatio faciendæ, literæ tamen super obtinendis beneficiis impetratæ, debent (cum sint ambitiosæ) restringi. Et ideo si alicui usque ad certam summam provideri mandamus, ei non in pensione, sed in beneficiis Ecclesiasticis tantum volumus provideri: nisi de pensione in nostris literis mentio habeatur expressa. Quanquam sub nomine Ecclesiarum civitatis comprehendatur alias Ecclesia cathedralis: cum tamen alicui de beneficio mandamus in aliqua Ecclesiarum civitatis, vel dioecesis provideri, ad cathedralem Ecclesiam [quam propter ipsius honorem sub hac generalitate nolumus hoc casu includi] se mandatum hujusmodi non extendit. Secus b autem cum mandamus in aliqua Ecclesiarum provinciæ provideri: tunc enim & metropolitana, & cæteræ cathedrales Ecclesiæ includuntur sub tali mandato, cum uberiore hoc casu, quam alio impetranti gratiam facere videamur.

CAP. V.

Impetranti beneficium seculari provideretur de beneficio per seculares Clericos usque ad præscriptionem legitimam possessio. Hoc primo Clerico seculari prioratum impetranti simpliciter, non provideretur de consueto per religiosos gubernari. h. d. secundo Domin.

Idem.

Cum e de beneficio Ecclesiastico consueto Clericis secularibus assignari, provideri mandatur, de illo debet intelligi, quod tanto tempore ab uno, vel pluribus secularibus Clericis, instituit in eo Rectoribus, extitit continue ac pacifice gubernatum, ut præscriptio legitima sit completa, etiamsi ante, vel post d Religiosi quandoque ministraverint in eodem. Quando vero scribitur, ut provideretur de aliquo Prioratu alicui Clerico seculari, provideri non potest de Prioratu, qui per religiosos juxta modum præmissum est solitus gubernari: nisi hoc in literis caveatur expresse.

CAP. VI.

Habere personatum cum cura, & Præbendam, cui annexa est parochialis Ecclesia, non est contra Concilium generale. Jo. Andr.

Idem.

Super eo, quod Præbendas, quibus parochiales Ecclesiæ sunt annexæ e, in quibus spiritualem jurisdictionem secundum Ecclesiæ vestræ consuetudinem approbatam, & sic secundum aliquorum interpretationem curam animarum habetis, simul cum personatibus [quorum aliquibus cura imminet animarum] in eadem Ecclesia obtinetis: vobis (cum hoc generali concilio non obviet) dispensatio necessaria non existit.

CAP. VII.

In impetratione beneficiorum inspicitur data, non presentatio, vel receptio. Jo. Andr.

Idem.

Eum, cui Canonicatus alicuius Ecclesiæ a sede Apostolica est collatus, licet nondum sit in ea receptus, decernimus in affectu Præbendæ [juxta suæ provisionis ordinem] omnibus præferendum f, quibus postmodum in ipsa Ecclesia similis gratia est concessa: licet isti primo suas literas præsentaverint, & primo recepti fuerint in eadem.

a Vid. Oldrad. consil. 168. b In antiq. codic. ita: Secus est cum mandamus. c Vid. Clemens. i. tit. de suppl. negl. præl. vers. prioratus. & late Felin. in cap. in nostra ext. de rescriptis. d Vid. cap. fin. de decif. e De ista unione not. Cle. si una de reb. Eccl. non alien. & c. si unire. de excess. prælat. de Anc. Four. f Vid. hic Felin. in g. eam te. de rescript. Font.

CAP. VIII.

Per literas Apostolicas non facientes de defectu ordinis mentionem potest impetranti de curato beneficio provideri: ad ordines tamen se faciet proximis temporibus promoveri. Jo. Andr. Idem.

Si pro Clericis pauperibus, vel aliis nostras literas, ut eis de beneficiis provideas, etiamsi animarum cura sit annexa eisdem, recipere te contingat: ipsis (licet nec in sacris sint constituti ordinibus, nec de defectu ordinum in eisdem literis mentio habeatur) poteris de beneficiis curam habentibus licite providere, nec prætextu dicti defectus tua poterit provisio impugnari. Oportebit tamen, ut ipsi ad ordines, quos requirunt a collata eis beneficia, se faciant in proximis statutis a jure temporibus promoveri.

CAP. IX.

Mandato alterius super provisione faciendæ per Papam impleto, provisio auctoritate Papæ intelligitur esse facta. h. d. secundum Zen.

Idem.

Si eum, super cujus provisione Apostolicæ sedis Legatus in certa Ecclesia suas literas, quibus obtemperatum non fuerat, destinavit, mandamus auctoritate nostra in ipsa Ecclesia in Canonicum recipi, & in fratrem, sibi providei de Præbenda juxta ipsius Legati continentiam literarum: talis receptus hujusmodi nostri auctoritate mandati, non Legati, sed nostra b intelligitur auctoritate receptus. Et ideo est in affectu Præbendæ omnibus post eum eadem auctoritate receptis, in dicta Ecclesia præferendus.

CAP. X.

Mandatum alternative plures collatores includens, verificatur in primo vacante. In simul vero vacantibus ordo scripturæ servatur. hoc dicit secundum Dominicam. Idem.

Mandato nostro sub ea forma tibi directo, ut alicui provideas de beneficio ad collationem tuam vel alterius pertinentem: de beneficio, quod primo vacabit (sive ad tuam, sive ad illius collationem pertinet) ei, pro quo scribitur, providere debes. Si vero plura beneficia ad tuam, & illius collationem forsitan spectantia simul vacent, tunc scripturæ ordinem servare habebis, ut illi solum provideas de illo beneficio, quod ad te noscitur pertinere.

CAP. XI.

Si Clericus, cui mandabatur provideri de Præbenda primo vacante, negligit petere Præbendam sibi debitam, extincta est gratia. Si autem sibi collatus fuerit Canonicatus, tunc habeat Præbendam, cum nullus est ibi expectans auctoritate Apostolica. Jo. Andr.

Idem.

Si Clericus, pro quo a sede Apostolica recepisti mandatum, ut ei de Præbenda e proximo vacatura in certa Ecclesia provideres, eumque postea in Canonicum ipsius Ecclesiæ recipi faceres, & in fratrem, Præbendam sibi debitam, quando vacat, petere negligenter omittat: aliam postmodum in ipsa Ecclesia vacaturam nequibit prætextu dicti mandati petere, nec tu de ipsa sibi poteris providere, cum facta ei gratia per ipsius negligentiam sit extincta. Verum si præfatus Clericus fuisset auctoritate Apostolica effectus ab initio Canonicus in Ecclesia prælibata: tunc, (cum remanserit in ea Canonicus) dicta negligentia non obstante, ac per consequens ratione Canonicatus sit in alia Præbenda nulli alii de jure debita cæteris præferendus, petere poterit.

H h h 2

a Vid. Conc. Trid. sess. 22. de reform. c. 4. b Vid. l. si servus, ff. de her. inst. & l. unum ex familia ff. de leg. 2. c Vid. c. cum in Ecclesia infr. eod. & l. petens C. de pati. infr. de consec. Eccl. c. 1.

poterit Præbendam aliam proximo vacaturam: dummodo non sint aliqui eadem auctoritate Præbendas in ipsa Ecclesia expectantes. Et eidem de ipsa non per se [cum mandatum non susceperis super illa] sed per eum, ad quem spectat in eadem Ecclesia Præbendarum collatio, provide-ri debet: alias facta de Præbenda hujusmodi alteri collatio in illius præjudicium, eo ipso viribus non subsistat.

C A P. XII.

Receptus auctoritate Papæ etiam ad mandatum alterius, præferendus est aliis in Præbenda. h. d. secundum Zen.

Idem Bonifacius VIII.

HI, qui auctoritate Apostolica in aliqua Ecclesia in Canonicis sunt recepti, debent in Præbendarum assignatione cæteris anteferri, Legatorum vel aliorum quorumcunque auctoritate receptis antea in eadem. Eum quoque, qui ad mandatum Legati, vel alterius, auctoritate Apostolica sibi specialiter in hac parte concessa fungentis, recipitur, auctoritate Apostolica receptum esse dubium non existit.

C A P. XIII.

Si post gratiam mihi factam a Papa de Canonicatu, & Præbenda, Bononenses Canonici hoc ignorantes, & ignorantem Præbendam conferunt post vacantem, non tenet collatio. h. d. Joan. Andr.

Idem.

SI postquam Canonicatum in aliqua Ecclesia tibi contulimus, & de Præbenda nulli alii de jure debita inibi proxime vacatura mandavimus provide-ri, hi, ad quos in ea spectat collatio Præbendarum, Præbendam, quæ vacabit a ibi postmodum, motu proprio, ignorantem tibi gratiam factam, alii duxerint conferendam: talis collatio in tuum præjudicium attentata nullam obtinet firmitatem. Nam eo ipso, quod Canonicus auctoritate Apostolica fuisse effectus, jus ad obtinendam Præbendam proximo vacaturam ibidem tibi acquisitum extitit: eandemque, quam cito vacavit [ex quo nulli alii debebatur] juste petere potuisti: & ideo a prædictis [licet ignorantibus] alteri conferri nequivit.

C A P. XIV.

Si Papa det licentiam Legato suo recipiendi auctoritate Apostolica resignationes beneficiorum legationis suæ libere in manibus suis factas, & illa beneficia conferendi: secundo Papa, de prædicta potestate non habita mentione, Canonicatum & Præbendam si vacat, vel quam primo vacaverit in aliqua Ecclesia legationis mihi conferat: tertio Canonicus ipsius Ecclesie renunciet, & Legatus etiam, ignorans collationem mihi factam, conferat tibi Præbendam prædictam: non tenet collatio Legati, sed mihi illa Præbenda debetur. h. dicit. Joan. Andr.

Idem.

Udum venerabili fratri nostro S. Episcopo Prænestino b, quem ad partes destinavimus Gallicanas, recipiendi auctoritate nostra resignationem ab obtinentibus beneficia Ecclesiastica in eisdem partibus, qui ea vellent libere in ejus manibus resignare, ac beneficia ipsa personis idoneis conferendi per nostras literas potestate concessa: nos postmodum [de concessione hujusmodi non habita mentione] Nicolao de Bonifac. Camerario dilecti filii nostri N. tituli sancti Laurentii in Damaso Presbyteri Cardinalis, Canonicatum Lexon. Ecclesie, quæ in partibus illis existit c, & Præbendam nulli alii de jure debitam [si qua tunc vacabat in dicta Ecclesia] contulimus, & sibi prævidimus de eisdem. Si vero nulla talis Præbenda vacabat ibidem, nos Præbendam proximo inibi vacaturam [conferendam dicto Camerario, cum vacaret] donationi Apostolicæ duximus reservandam: decernentes extunc irritum & inane, si secus super hoc a quo-

a In antiquiorib. libris constanter legitur, vacavit. b al. Palestrino. c al. extitit.

quam contingeret attentari, certis a sibi ad hoc executoribus deputatis. Cumque postmodum Nicolaus Vasalli Clericus Canonicatum, & Præbendam, quos in dicta Lexon. Ecclesia obtinebat, in dicti Episcopi manibus resignasset, & dictæ potestatis prætextu eos idem Episcopus [collationis, provisionis, reservationis, & decreti prædictorum forsitan ignarus] Guilielmo Vasalli Presbytero contulisset: dicti executores [collatione non obstante prædicta] literarum nostrarum auctoritate, Præbendam eandem dicto Camerario velut sibi debitam contulerunt, quem dictus Presbyter [prætextu b collationis per dictum Episcopum sibi factæ] quod Præbendam ipsam pacifice possidere valeat, non permittit: propter quod idem Camerarius nobis supplicavit humiliter, ut provide-ri sibi super hoc de opportuno remedio dignemur. Nos igitur attendentes, quod etsi memorato Episcopo prædictam concessimus potestatem, pænes nos tamen nihilominus remansit major, licet eadem potestas, etiam in prædictis, propter quod nostra, qui eandem præoccupavimus potestatem, potior debet esse conditio: eo præsertim, quod secundum canonicas, & legitimas sanctiones per speciem generi derogatur, quanquam de genere in derogante specie mentio nulla fiat. Considerantes quoque, quod nos exposito nobis de potestate prædicta, nihilominus literas gratiosas daremus in dictis partibus, non habita mentione de ipsa c: quia foret absurdum, si tam lata d nostra impediretur potestas: & si in omnibus provisionum nostrarum literis, quas concederemus in partibus supradictis, oporteret nos de sæpe dicta potestate specialem facere mentionem: & quod decretum nostrum prædictum [maxime hic, ubi jam dictus Camerarius ante dictam renunciationem per nos erat Lexonien. effectus Canonicus] statim ignorantes ligaverat, cum super incerto non esset editum: nec ex alieno penderet arbitrio, vel voluntate cujusvis, qui acceptandi potestatem haberet: & idcirco per illud etiam expressisse videmur, ne alius posset conferre, & potestatem prædictam quantum ad præsentem speciem revocasse, quæ in hoc casu, ubi de lucro dicti G. tantum agitur, & non de præjudicio Episcopi memorati, ab ignorante potuit revocari: nec post revocationem hujusmodi jus per eum in alium etiam ignorantem in re revocata transferri. Ad instar etiam servi calendario præpositi, qui post mortem Domini præponentis mutuatas pecunias accipientis non facit, licet inter contrahentes mors Domini præpositum revocans fuerit ignorata: & Domini, qui peculium, quod proprio servo concesserat, statim perimit, cum in eo suam mutaverit voluntatem. Discretionem vestram mandamus, quatenus præfatum Presbyterum monitione præmissa per censuram Ecclesiasticam compellatis, ut collatione de Canonicatu, & Præbenda prædictis per dictum Episcopum sibi facta [quæ nulla extitit] non obstante, dicto Camerario Præbendam ipsam omnino dimittat, & eum super ea deinceps nullatenus inquietet.

C A P. XV.

Secundus, qui impetravit dignitatem, & Præbendam, præferatur priori, qui solum Præbendam impetraverat, si Præbenda dignitati est annexa, alias non. h. d. Joan. Andr.

Idem.

Quia sæpe dubitatur a multis, si Canonicatus alicujus Ecclesie sit collatus a sede Apostolica successive duobus, fueritque mandatum primo de Præbenda, secundo vero de Præbenda & dignitate, personatu, vel officio, cum

a Alias ita: certis sibi super hoc, &c. b alias, occasione. c Ad hunc locum vide notata, cap. ex parte. de for. competen. & in Spec. de lib. conceptione. §. ad hujus sit. consummationem. versic. cum sit actor, de Anchar. Font. d al. late.

cum se facultas obtulerit, provide-ri: quis ipsorum in Præbenda, quæ cum dignitate, personatu, vel officio vacat ibi, postmodum debeat de jure præferri. Nos dubitationem hujusmodi sopire volentes, præsertim declaramus edicto, primum (cum sit tempore anterior) cui per mandatum secundum præjudicari, aut jus ipsius aborberi non debet, ex quo de intentione mandantis contraria non appareat, præferendum esse in dicta Præbenda, nisi vacanti dignitati, personatui, vel officio sit annexa: nam si esset annexa, secundus, cui debetur dignitas, personatus, vel officium, præferretur in ipsa.

C A P. XVI.

Mandatum provide-ri de dignitatibus, vel beneficiis aliis Ecclesiasticis, curata non includit, non expressa cura. h. d. usque ad §. Illis.

Idem.

Cum a in illis, quibus beneficia curam animarum habentia committuntur, major, quam in iis, qui ad alia promoventur, idoneitas requiratur: intentionis nostræ nequaquam existit, ut cum aliquibus de Ecclesiis, personatibus, dignitatibus, vel aliis beneficiis quibuscunque [de animarum cura mentione non habita] provide-ri mandamus, ipsis de iis, quibus hujusmodi cura imminet, possit aut debeat provide-ri.

In beneficii provisione modus electivus non includitur, si alii modi provide-ri exprimentur. h. d.

§. 1. Illis vero, pro quibus scribimus, ut provideatur eisdem de personatibus, vel dignitatibus, etiam si curam habeant animarum, ad collationem, provisionem, præsentationem, vel dispositionem spectantibus quorumcunque b, provide-ri nequit de prælatibus, personatibus, vel dignitatibus, ad quos, seu quas per electionem ii, qui eis habent præfici, assumuntur.

Beneficiales literæ unum modum exprimentes, alios non includunt. h. d.

§. 2. Cum autem inter collationem, præsentationem, & institutionem differentia magna esse noscatur: si cui de beneficio ad alicujus collationem spectante provide-ri mandetur, de illo, quod ad ejus præsentationem, vel institutionem pertinet, provide-ri non poterit, nec etiam e converso: expresso enim uno casuum prædictorum, mandatum super hoc factum [quod debet de sui natura restringi] ad alios extendi non debet.

Mandatum simpliciter duos includens, alterum solum non adstringit, & e converso directum unum non afficit. h. d. Dom.

§. 3. Si vero de beneficio ad aliquorum collationem, vel præsentationem spectante [non objecto communiter, vel divisim] provisio injungitur faciendâ, in beneficio, quod ad collationem, vel præsentationem alterius ipsorum tantum pertinet, adimpleri non potest. Sicuti si de beneficio spectante ad collationem unius provisio injuncta fuisset, impleri non posset in beneficio, cujus collatio ad eum simul cum alio pertineret.

C A P. XVII.

Beneficium mihi collatum ante dissensum meum alteri conferri non potest, nisi terminus mihi datus ad consentiendum esset elapsus, & tunc etiam post terminum, antequam alteri conferatur, potero consentire. Joan. Andr.

Idem.

SI tibi absentem per tuum Episcopum conferatur c beneficium, licet per collationem hujusmodi [donec eam ratam habueris] jus in ipso beneficio, ut tuum dici valeat, non acquiras, ipse tamen Episcopus, vel quicumque alius de ipso beneficio [nisi consentire recuset] in personam

a Vide Concil. Trid. sess. 7. de reformat. c. 3. & B. Thom. 2. 2. q. 2. art. 6. b Vide l. 1. §. in autem. & l. omnibus. ff. ad Trebell. Font. c Vide l. consensu. ff. de action. & obligat.

alterius ordinare nequit. Quod si fecerit, ejus ordinatio facta de beneficio non libero, viribus non subsistit. Sed si Episcopus [notificata tibi collatione] ad consentiendum terminum competentem assignet, nisi consenseris, poterit eo lapsa beneficium libere [cui viderit expedire] conferre. Antequam tamen ipsum contulerit, tuum poteris [non obstante] quod lapsus sit terminus] præstare consensum, & extunc de ipso non poterit aliter ordinari.

C A P. XVIII.

Qui vi, vel injuste occupat secundum beneficium curatum, privatus est primo. Qui autem vi beneficium curatum aliquod occupat, est ipso jure privatus jure, quod in illo, vel ad illud habebat. h. d. Joan. Andr.

Idem.

Eum a, qui beneficium, cui animarum cura imminet, vi occupat, seu se scienter injuste intrudit in eo: decernimus ipso jure fore privatam beneficium, quod cum cura simili primitus obtinebat. Non enim decet, ut stultus melioris quam peritus conditionis existat, vel quod in favor eo, qui juste ingreditur, privilegio gaudeat potiori. Insuper ut violenti, qui auctoritate [vel verius temeritate] propria occupare dignitates, personatus, aut alia quæcunque Ecclesiastica beneficia non verentur, etsi non virtutis amore, poenæ saltem formidine a suæ temeritatis audacia refrenentur: eo ipso jus, si quod in dignitatibus, personatibus, & beneficiis occupatis taliter, vel ad ea ipsis forsitan compete-ri, amittant.

C A P. XIX.

Habens potestatem Apostolicam personæ idoneæ de beneficio provide-ri, alias beneficiato sufficienter provide-ri non poterit, nisi in literis hoc exprimat, & tunc unicum simplex obtinenti provide-ri. Si vero conceditur, ut provideat beneficia obtinenti, ad duo tantum refertur: & contra factum est nullum. h. d. Dominicus.

Idem.

IS, cui conceditur, ut auctoritate Apostolica possit uni personæ idoneæ b in sua, vel alia Ecclesia provide-ri, alicui aliud beneficium sufficiens obtinenti provide-ri non potest. Nisi primo ille beneficium, quod obtinet, omnino dimittat. Vel nisi in concessione hujusmodi sit expressum, quod alias beneficiatæ valeat provide-ri personæ. Tunc enim provide-ri poterit unicum duntaxat beneficium obtinenti: dum tamen illi cura non imminet animarum. Si vero concessum fuerit, ut provide-ri illi valeat, qui alia beneficia noscitur obtinere, hujusmodi pluralitas debet solum ad duo beneficia sine cura restringi. Provisio quoque facta contra præmissa eo ipso viribus non subsistat.

C A P. XX.

Si quis ignorans recipiat beneficium prius reservatum, vel alteri collatum per Papam, si ex quo scivit, illud sine difficultate dimittit, recuperat priora beneficia, propter illud dimissa, alias non. Joan. Andr.

Idem.

SI c beneficia, quæ per sedem Apostolicam conferuntur, aut decreto interposito reservantur, interdum contingat ab iis, ad quos alias pertinet collatio eorundem, aliquibus hujusmodi collationem, seu reservationem ignorantibus de facto conferri, & beneficia, quæ illi tenebant antea, & d post prædictorum adeptionem dimissa

a Vide Extravag. Joan. 22. incip. execrabilis. eod. tit. & Concil. Trid. sess. 1. de reformat. c. 2. & seq. & sess. 2. de reformat. c. 17. b Hæc dictio, determinat hoc provide-ri; ergo si nunc nil habet, quamvis alias habuerit, videbitur etiam de curatis, cum hic sit gratia provide-ri, ideo est in suam favorem amplianda. Pet. de Anch. Font. c Vide Dom. const. 78. incip. formatum, & Lapum, allegat. 130. d Dictio, &, deest in antiq. cod.

dimissa per eos aliis assignari. Ne talis ignorantia eis [cum sint sine culpa] praejudicialis existat: statim, ut si ipsi de collatione, seu reservatione praedicta postea certiores effecti, sublata difficultate quacunq[ue] omnino dimiserint beneficia sic sibi de facto collata, ad beneficia sua priora [collatione quibuscunq[ue] personis facta de ipsis nequam obstante] libere revertantur. Alioquin redeundi ad ea (si difficultatem adhibuerint in aliis dimittendis) sit ipsis penitus interdicta facultas. Eundem quoque modum in dimittendo recepta, & recuperando dimissa, quoad omnes alios, qui forsitan occasione praedicta sua dimiserint beneficia, & dimissa per alios fuerint affecti, per omnia decernimus observandum.

C A P. XXI.

Taciturnitas beneficii etiam modici vitiat dispensationem super pluralitate beneficiorum, quae etiam legitime super duobus obrepta ad duo prima recepta refertur. Item provisio alicui facta de beneficio non obstante, quod aliud habeat, dispensationem super utroque retinendo non inducit. h. d. secundum Zen.

Idem.

Non a potest dispensatio super pluralitate beneficiorum concessa impetranti prodesse, qui aliquod quantumcunq[ue] modicum beneficium subtrahit in eadem. Illud autem Apost. sedis indultum, ut quis duo beneficia curam animarum habentia b, si alias canonice conferantur eidem, possit recipere, ac simul licite retinere, intelligitur de duobus primis beneficiis, quae cum cura post dictum indultum obtinere contingit eundem. Cum vero tibi (non obstante, quod aliud beneficium obtinere noscaris) a sede praedicta de aliquo beneficio provideri contingit, per hoc tecum (ut primum beneficium cum secundo retinere valeas) non intelligitur dispensatum. Hoc enim solum praedicta operatur expressio, quod facta tibi gratia nequeat surreptitia iudicari.

C A P. XXII.

Mandarum Legati super facienda provisione per Papam confirmatum, Papalis gratia est censenda. Zenze.

Idem.

SI Apostolicae sedis Legatus volens tibi suae legationis auctoritate in certa Ecclesia providere Canonicatum, & Praebendam nulli alii de jure debitos, proximo in ipsa Ecclesia vacaturos, collationi suae reservet, & decernat irritum, & inane, si secus super hoc contigerit attentari, certis, qui eos tibi conferant (cum vacabunt) executoribus per suas literas deputatis: nosq[ue] postmodum plena de his facta narratione, quod ab ipso Legato factum exitit, ratum, & gratum habentes, id auctoritate Apostolica confirmamus, & eisdem executoribus, vel aliis nostris damus literas in mandatis, ut in hujusmodi provisionis negotio auctoritate nostra procedant juxta ipsius Legati continentiam literarum: certum est, quod (cum ipsa provisio ipsius Legati e post impertitam a nobis auctoritatem nostra censetur effecta) omnibus, quibus postea mandavimus in eadem Ecclesia provideri (etiam si Canonice ipsius Ecclesiae duxerimus conferendum eisdem) de jure praeferi debent, in Praebenda postmodum inibi vacatura.

C A P. XXIII.

Obstat taciturnitas obtenti beneficii licet modici, nisi constet provisionem factam proprio motu Papae: qui demum intelligitur, si hoc in litera exprimat. h. d. Zen.

Idem.

a Vide Fel. in c. in nostra extra de perscr. & Panorm. in cap. ad aures, in 2. nor. de resor. b Vide Conc. Trid. sess. 7. de resor. c. 2. & seg. & sess. 2. de resor. c. 14. c Haec duo verba, ipsius Legati, desunt in manuscr. codic.

SI motu proprio alicui aliquod beneficium obtinenti conferamus aliud de illo non habita mentione, non ob hoc gratiam hujusmodi, quae de nostra mera liberalitate processit, invalidam volumus reputari. Secus si ad petitionem illius, vel alterius pro eodem oblatam gratiam hujusmodi facimus: tunc enim (quantumcunq[ue] modicum beneficium taceatur in ea) ipsam veluti surreptitiam vires nolumus obtinere. Motu quoque proprio tunc solum gratia fieri censetur, cum hoc expresse cautum fuerit in eadem.

C A P. XXIV.

Collatio facta motu proprio Papae, pluribus beneficiis in eadem Ecclesia vacantibus simul intelligitur facta de pinguiori: sed si beneficia sunt aequalia, ad eum spectat electio, cui gratia est concessa. Collatio vero facta ad petitionem alterius, ad minus beneficium restringitur, si sint aequalia, eligit, qui alias conferebat: quo negligente, alius eligit: & etiam e contra. h. d. secundum Zen.

Idem.

SI pluribus simul in aliqua Ecclesia vacantibus dignitatibus, vel praebendis, nos de hac vacatione incerti dignitatem, vel praebendam (si qua nulli alii de jure debita in ipsa vacat Ecclesia) cuiquam in genere conferamus: gratiam hujusmodi (si motu proprio eam fecerimus, ut tunc fiat interpretatio plenissima in eadem) referri volumus ad dignitatem, vel praebendam, quae inter illas majoris censetur esse valoris: seu (si sint forsitan aequales) ad eam, quam is, cui conferimus, intra decendum post habitam de dicta vacatione notitiam duxerit eligendam. Si vero ad petitionem alterius ipsa gratia per nos fuerit facta, eam (ut hoc casu, prout juri congruit, restringatur) ad illam, quae minoris valoris existit, seu, si sit aequalitas in eisdem, ad eam, quam is, ad quem illarum spectat collatio, intra dictum tempus elegerit, postquam sibi hujusmodi gratia erit nota, decernimus referendam. Alterutro quoque ipsorum (prout ad eum pertinet) intra tempus debitum eligere negligente, ad alium extunc electio libere devolvatur.

C A P. XXV.

Non debetur expectanti Praebenda, quae per Episcopi Praebendarii mortem vacat. h. d. secundum Zen.

Idem.

Cum in Ecclesia tua, quae XII. Canonicorum, & XIII. Praebendarum habet numerum, consuetudinem esse proponas, ut Episcopus, qui est pro tempore, vocem habeat in Capitulo tanquam Canonicus, licet Canonicus non existat, & unam de dictis Praebendis sicut unus Canonicus obtineat in eadem: certum est eum, cui auctoritate Apostolice provideri mandatur b, de Praebenda nulli alii de jure debita proximo in ipsa Ecclesia vacatura, Praebendam, quam per mortem Episcopi vacare contingit (ne contra dictam consuetudinem, cui per praefatum mandatum non intelligitur derogari, futurus Episcopus praebenda careat, & dictus Canonicorum numerus ampliatur) habere non posse: sed expectare, quousq[ue] vacet alia, oportebit eundem.

C A P. XXVI.

Per adeptionem secundi beneficii curati, cujus fructus alter ex causa percipit, non vacat primum. Joan. And.

Idem.

SI tibi concessa a nobis, ut fructus beneficiorum c, quae usq[ue] ad certum tempus in tua vacabunt dioecesi, percipere

a De clausula, motu proprio, vide Fel. in c. ad aures. & in c. si quando. extra de rescript. & in c. causam, quae 2. de testi. & in c. cum inter procuratorem. de except. b Haec mandata de providendo sublata sunt per Concilium Trident. sess. 24. de reformat. cap. 19. c Et appellatione beneficiorum comprehenduntur praebendae, pensiones, & praestimoniam. vide Fel. in c. postulasti. ext. de rescr.

capere valeas pro solvendis debitis, quibus est tua Ecclesia onerata, beneficium vacans postmodum, curam habens animarum annexam, alicui simile beneficium obtinenti te conferre contingat: aequum est, ut quamdiu fructus ipsius perceperis, primum non debeat reputari vacare.

C A P. XXVII.

Cum mandatur alicui non Sacerdotalis, vel integra, vel certi valoris conferri Praebenda: Sacerdotalis dimidia, vel minoris valoris illi etiam volenti conferri non poterit.

Idem.

Cui de non Sacerdotali Praebenda provideri mandatur, sibi etiam volenti Sacerdotalis auctoritate mandati hujusmodi conferri nequit. Similiter, si in Ecclesia, in qua integra ac dimidia Praebendae habentur, mandatur a integra conferri Praebenda, quanquam ille, pro quo scriptum extitit, dimidia velit esse contentus, ei de ipsa non poterit provideri. Idem cum injungitur provideri alicui de Praebenda certi valoris, ut in praebenda minoris valoris etiam illo volente mandatum non possit adimpleri. Non enim hujusmodi mandata [quorum fines diligenter servari oportet] debent ad casus alios, quam expressos extendi.

C A P. XXVIII.

Secundo beneficio curato effectualiter adepto, primum consimile (eius possessore irrequiescente) conferri potest: non autem ejus possessio dari. secundum Zen.

Idem.

Licet b Episcopus beneficium, quod cum animarum cura tenebas (postquam aliud recipisti consimile, ac ipsius possessionem pacificam habuisti, vel per te stetit, quo minus haberes eandem) possit alteri de jure conferre: illum tamen cui contulerit, non debet te non vocato (cum tibi forsitan jus possit competere retinendi) in possessionem ipsius inducere corporalem.

C A P. XXIX.

Sacerdotalis Praebenda per simplex mandatum de providendo, non nisi apto ad Sacerdotium est conferenda. h. d. secundum Zen. Et istud summarium potest adaptari utrique lectione posita in tertia glossa. Dominicus.

Idem.

Ei, cui provideri mandatur e simpliciter de Praebenda proximo vacatura, Sacerdotalis Praebenda conferri non potest, si nondum in aetate tali existat, quod possit ad Sacerdotium promoveri: sed aliam expectare debet.

C A P. XXX.

Ex Mandato sedis Apostolicae expectans a certa causa, ea deficiente, beneficium petere impeditur. h. d. secundum Zen.

Idem.

SI pauper d Clericus, cui cum beneficium nullum haberet, mandabatur de beneficio (juxta suae probitatis merita) per Episcopum provideri, aliud antequam sit sibi provisum eidem, beneficium fuerit affectus: providere Episcopus (cum cesset causa mandati) de caetero non tenetur.

C A P. XXXI.

Ubi de prioritare beneficii pluribus collati non constat, primo possessio, deinde major praerogativa praefertur. h. d. secundum Zen.

Idem.

SI a sede Apostolica, vel Legato ipsius uni, & ab Ordinario alteri, eodem die idem beneficium conferatur, nec appareat, quae collatio fuerit primo facta, erit potior

a Alias mandatur. b Vide Fel. in c. fn. ext. de praeb. sup. & Hippol. singul. 195. incip. nemo privandus est. c Mandata de providendo susculit Conc. Trid. sess. 24. de ref. c. 19. d Multis modis qui dicitur pauper. vide Alex. consil. 37. incip. consuetas sum. l. 7. adde Bart. in l. si constante. ff. sol. matr.

conditio possidentis a. Si vero neuter possideat, is, cu sedes ipsa contulit, vel Legatus [propter conferentis a maiorem praerogativam] erit alteri praerendus.

C A P. XXXII.

Religiosus habens Prioratum, vel Ecclesiam curatam, si recipit secundum sine licentia Papae, ipso jure vacat primum. Quod si statim non dimiserit, efficitur ineligibilis, & privatur utroque. Eadem est poena in iis, qui habebant ante hanc constitutionem, nisi intra mensem alterum elegerint, & alterum dimiserint. h. d. usq[ue] ad §. prohibemus. Jo. Andr.

Idem.

Cum b singula officia sint singulis committenda personis, & dissolutionis, ac evagationis materia sit Religiosis praeter caeteris auferenda: praesenti prohibemus edito, ne aliqui Monachi, vel Religiosi alii c pluribus Prioratibus, vel Ecclesiis curam habentibus animarum, etiam si eadem cura non per ipsos, sed per Presbyteros ad eorum praerogationem per Episcopos institutos habeat exerceri, absq[ue] sedis Apostolicae auctoritate praesse praesumant: nisi forte unus ex eis ab alio dependeat, vel adinvicem sint annexi. Statuentes, ut quicumq[ue] ipsorum Prioratum, vel Ecclesiam talem obtinens alium receperit, primum, quo sit ipso jure privatus, statim omnino dimittere teneatur, per eum, ad quem pertinuerit, libere alteri conferendum. Quod nisi fecerit, extunc eo ipso efficiatur ineligibilis d, & tanquam ambitiosus ab utroque penitus repellatur. Circa eos autem, qui plures Prioratus, vel Ecclesias hujusmodi nunc detinent, providemus, ut intra mensem, postquam praesens constitutio pervenerit ad eosdem, unum ex ipsis, quem retinere voluerint (reliquis dimissis) eligere teneantur: alioquin extunc poenis subiaceant supra dictis.

Prioratus Ecclesiae, vel administrationes unius monasterii solita per ipsius Monachos gubernari, absq[ue] sedis Apostolicae licentia alterius monasterii Monachis non committantur, nec commissa dimittantur. Qui contra fecerint, sint privati potestate ordinandi praedicta ea vice: & desertur ad Dioecesanum in non exemptis, & ad Papam in exemptis. Recipientes vel detinentes (alias eligentes) sunt ineligibiles ipso jure. h. d.

§. 1. Prohibemus insuper, ne Prioratus vel Ecclesiae, aut administrationes, seu officia unius monasterii constent per eisdem Monachos gubernari, committantur deinceps absq[ue] auctoritate sedis ejusdem alterius monasterii Monachis gubernanda, nec hactenus commissa dimittantur eidem: sed per eos, ad quos pertinent, libere ordinentur. Cum illis non liceat habere locum in diversis monasteriis, quorum unum ab alio non dependet, nec aliorum monasteriorum [nisi canonice transferantur ad ipsa] Prioratus, Ecclesias, administrationes vel officia gubernare. Qui vero contra prohibitionem praesentem praedicta de caetero alienis Monachis commiserint, vel dimiserint jam commissa: ea vice ordinandi de ipsis sint potestate privati, & de eis per Dioecesanos (si exempta non fuerint) alioquin per sedem Apostolicam ordinentur e. Ii autem, qui ea suscipere, vel suscepta praesumpserint detinere f, redantur ineligibiles ipso jure.

C A P. XXXIII.

Contemptum possunt prosequi, si ad receptionem vel collationem absentes Monachi, vel Canonici non vocentur: nisi consuetudo habeat eos non vocari. h. d. secundum Zen.

Idem.

a Vide l. vis ejus. C. de probat. c. licet causam. de prob. & l. in bona fidei. C. de rebus cred. Font. b Vide Conc. Trid. sess. 7. de resor. c. 2. & sess. 24. de resor. c. 17. c Alias, aliis. d Vide gloss. 16. qu. 1. in sum. & Clem. 1. de elect. Phil. Font. e al. ordinetur. f Alias, retinere.